

Показники облікового забезпечення контролінгу в умовах формування інтегрованої звітності

Із розвитком концепції інтегрованої звітності перед вітчизняними підприємствами постає завдання у формуванні такої системи фінансових та нефінансових показників, яка дозволяє забезпечувати користувачів достовірною інформацією щодо стратегії, управління, результативності та можливостей діяльності підприємства, що призводять до створення цінності підприємства у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі. Важливим інструментом при цьому є контролінг, який забезпечує підтримку управлінської діяльності шляхом реалізації управлінських функцій. Метою статті є визначення складу фінансових та нефінансових показників облікового забезпечення контролінгу в умовах формування інтегрованої звітності на підприємствах торгівлі. Розкрито види капіталів підприємства, що формуються його вартість. Визначено склад кожного виду капіталу торговельних підприємств. Виявлено, що розвитку системи показників облікового забезпечення контролінгу в Україні сприяють зміни в бухгалтерському законодавстві, зокрема вимога щодо складання та оприлюднення Звіту про управління великими та середніми підприємствами. За результатами дослідження визначено систему фінансових та нефінансових показників облікового забезпечення контролінгу в умовах інтегрованого звітування для підприємств торгівлі. Встановлено, що контролінгові показники є важливим інструментом підтримки процесу прийняття рішень на підприємстві та невід'ємним (базовим) елементом системи контролінгу. Запропоновано під системою контролінгових показників розуміти логічно побудовану, несуперечливу ієрархію кількісних та якісних, фінансових та нефінансових показників, які відображають цілі підприємства (та цілі системи контролінгу), деталізують її за окремими бізнес-процесами та центрами відповідальності та використовуються для оцінки результатів діяльності (досягнень) підприємства. Розглянуто підходи до формування системи контролінгових показників у контексті формування інтегрованої звітності підприємствах торгівлі.

Ключові слова: облікове забезпечення, контролінг, облікове забезпечення контролінгу, фінансові показники, нефінансові показники.

DOI [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1\(87\)-45-51](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1(87)-45-51)

A.V. KAMIL

(Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine)

Accounting Indicators for Controlling in the Context of the Integrated Reporting Formation

In the context of the integrated reporting formation domestic companies have to develop such a system of financial and non-financial indicators that allows users to provide reliable information on the strategy, management, performance and capabilities of the enterprise which lead to the creation of enterprise value in the short, medium and long-term perspective. In this case an important tool is controlling which provides support for management activities through the implementation of management functions. The purpose of the article is to determine the composition of financial and non-financial accounting indicators for controlling in the context of the integrated reporting formation by trading enterprises. The types of enterprise capital that are formed by its value were given. The composition of every type of trading enterprises' capital was determined. The essence of financial and non-financial accounting indicators for controlling was clarified. It was revealed that the development of the system of accounting indicators for controlling in Ukraine is facilitated by changes in accounting legislation, in particular, the requirement to compile and publish a Report on the management by the large and medium enterprises. According to the results of the study, a system of financial and non-financial accounting indicators for controlling was determined in the context of the integrated reporting formation by trade enterprises. It was established that controlling indicators are an important tool for supporting the decision-making process at the enterprise and an integral (basic) element of the controlling system. The system of controlling indicators is the logically constructed, consistent hierarchy of quantitative and qualitative, financial and non-financial indicators, which reflect the goals of the enterprise (and the goals of the controlling

* Каміл Анастасія Валеріївна, аспірант кафедри обліку та оподаткування Київського національного торговельно-економічного університету (м. Київ).

system), detail it by separating to business processes, responsibility centers and evaluation of the results of the trade enterprise. Approaches to the developing of system of controlling indicators in the context of the integrated reporting formation were considered that illuminate the ratio of key resources to the capitals on which enterprise depends.

Keywords: accounting indicators, controlling, accounting indicators for controlling, financial indicators, non-financial indicators.

Постановка проблеми. Із розвитком концепції інтегрованої звітності перед вітчизняними підприємствами постає завдання у формуванні такої системи фінансових та нефінансових показників, яка дозволяє забезпечувати користувачів достовірною інформацією щодо стратегії, управління, результативності та можливостей діяльності підприємства, що призводять до створення цінності підприємства у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі [18]. Важливим інструментом при цьому є контролінг, який забезпечує підтримку управлінської діяльності шляхом реалізації управлінських функцій [12]. При цьому облікове забезпечення контролінгу торгових підприємств відіграє важливу роль у процесі управління підприємством, оскільки є процесом (тобто складається із облікових процедур) підготовки та формування облікової інформації, забезпечення кількості та якості інформаційного масиву даних у системі бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останній час концептуальним засадам контролінгу та інтегрованого звітування на підприємствах приділяється багато уваги з боку вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема, С.Н. Петренко та Л.А. Сухарева в своїх наукових доробках [11] обґрунтували сутність контролінгу як сучасної концепції управління бізнесом підприємства. Дослідники детермінують систему контролінгу як новий напрямок організації обліково-аналітичної роботи сучасного підприємства. В свою чергу, О.А. Вержбицький, Л.О. Лігоненко та М.В. Тарасюк [5] визначили галузеві особливості формування системи контролінгу та вдосконалення методичних підходів до формування її базових елементів саме на підприємствах торгівлі, а також дослідили розвиток методичного інструментарію оцінювання результативності формування системи контролінгу. Аспекти формування інтегрованої звітності, її методологія та організація, авторський підхід до аналітичного забезпечення інтегрованого звітування висвітленні у наукових працях С.Ф. Голова та В.М. Костюченко [2, 4]. В розрізі інтегрованого звітування такі вчені, як В.Ф. Максимова та Н.Є. Білінська [1, 6] дослідили формування та аналіз складу фінансових та нефінансових показників підприємств.

Не зважаючи на значний внесок наукової спільноти, питання облікового забезпечення контролінгу в умовах формування інтегрованої звітності на підприємствах торгівлі не розкрито в повній мірі, а тому набуває актуальності проблема конкретизації показників облікового забезпечення, які б задовольнили потреби системи контролінгу

торговельного підприємництва для прийняття зважених управлінських рішень.

Метою статті є визначення складу фінансових та нефінансових показників облікового забезпечення контролінгу в умовах формування інтегрованої звітності на підприємствах торгівлі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Завдяки своїй гнучкості та швидкій адаптації до будь-якої системи управління контролінг є одним із елементів формування інформаційного середовища інтегрованого звітування на підприємстві. Як зазначає Л.М. Письмаченко, за допомогою облікової функції контролінгу здійснюється своєчасний вплив на процес управління, при цьому контролінг забезпечує організацію системи бухгалтерської, фінансової, оперативної та іншої звітності, координацію порядку подання та опрацювання таких звітів [8].

З метою імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС № 2013/34/ЄС, а саме положень п. 1 ст. 19 р. 5 [10], яка встановлює вимоги до складання, подання та оприлюднення фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, введено нову форму звітності для вітчизняних підприємств – Звіт про управління. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», звіт про управління є документом, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності [9]. З метою систематизації та співставності інформації звіт про управління формується за такими напрямками, як: організаційна структура та опис діяльності підприємства, результати діяльності, ліквідність та зобов'язання, екологічні аспекти, соціальні аспекти та кадрова політика, ризики, дослідження та інновації, фінансові інвестиції, перспективи розвитку. Також підприємства можуть розкривати у звіті про управління іншу інформацію, яку вважають за доцільне (п. 2 та п. 3 Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління [7]).

Формування інтегрованої звітності дозволяє підприємству отримувати певні вигоди, до яких, на думку В.М. Костюченко, відносяться: можливість змістовної оцінки життєздатності бізнес-моделі і стратегії корпоративного підприємства в довгостроковій перспективі; задоволення потреб інвесторів та інших зацікавлених сторін в інформації і кращому розумінні бізнес-моделі і залежності від ключових взаємовідносин і ресурсів, а також зв'язків між динамікою ринку, стратегією, ризиками та ключовими показниками діяльності (КПД) і ефективний розподіл обмежених ресурсів [4].

Відобразити нефінансові показники у звіті про управління зобов'язані великі підприємства (п. 7 Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління [7]). За даними Державної служби статистики України, із 50 % питомої ваги кількості підприємств торгівлі у загальній кількості суб'єктів господарювання більше 130 підприємств торгівлі є великими, близько 2900 підприємств торгівлі належать до середніх, кількість малих підприємств торгівлі становить більше 86 тис., а мікропідприємств торгівлі – понад 75,5 тис. У 2017 році в Україні налічувалося 586 великих підприємств, з яких 129 (22 % до загальної кількості) становлять підприємства торгівлі [3]. За даними рейтингу «Топ-200 найбільших компаній України за сумою сплати податкових платежів за 2018 рік», складеного журналом «Рейтинг», більше 15 % підприємств займаються оптовою та роздрібною торгівлею, серед

яких ТОВ «АТБ-Маркет», ТОВ «Сільпо-Фуд», ТОВ «Метро Кеш енд Кері Україна», ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет», ТОВ «ОптималТрейд», ТОВ «Новус Україна», ТОВ «Лореаль Україна», ТОВ «ОККО Рітейл», ТОВ «ДЦ Україна» [9].

В основу формування інтегрованої звітності покладено інтегроване мислення, тобто активне врахування підприємством взаємозв'язків між його різними операційними і функціональними підрозділами та капіталами, які впливають на формування вартості підприємства. Відповідно до Концептуальної основи інтегрованої звітності, розробленої Міжнародною Радою інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Committee), вартість підприємства формують такі види капіталу: фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціально-репутаційний, природний (табл. 1) [18].

Таблиця 1

Види капіталу, що формують вартість підприємства відповідно до Концептуальної основи інтегрованої звітності

№ з/п	Вид капіталу	Елементи капіталу
1	Фінансовий	кошти для використання у постачанні товарів, які надходять через фінансування або створюються в результаті операцій або інвестицій
2	Виробничий	виробничі фізичні об'єкти (будівлі, обладнання), які має підприємство торгівлі
3	Інтелектуальний	організаційні нематеріальні активи, засновані на знаннях (інтелектуальна власність, організаційний капітал)
4	Людський	компетенції співробітників, їх здібності та досвід, а також їх мотивація запроваджувати інвестиції
5	Соціально-репутаційний	інститути та стосунки в межах співтовариств і між ними та здатність ділитися інформацією для підвищення індивідуального та колективного добробуту (загальні норми, цінності, репутація, бренди)
6	Природний	природні ресурси та процеси, що дозволяють створювати товари і надавати послуги, які підтримують минуле, поточне і майбутнє підприємства (земля, повітря, вода, корисні копалини)

Джерело: сформовано автором на основі [18].

Наведені у табл. 1 види капіталу відіграють важливу роль у формуванні вартості підприємства торгівлі, оскільки:

– фінансовий капітал дозволяє визначити оборот грошових коштів, які одночасно є ресурсом та універсальним вимірником різних форм капіталу;

– виробничий капітал як грошовий вираз знарядь праці забезпечує ведення діяльності підприємства, зберігаючи при цьому натурально-речову форму;

– інтелектуальний капітал забезпечує формування доданої вартості за рахунок інтелектуальної власності (тобто майнові права на об'єкти інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (об'єкти промислової власності та об'єкти авторського та суміжного прав: патенти, ліцензії, ноу-хау, комерційна таємниця, товарні знаки, промислові зразки, технічне і програмне забезпечення)) та організаційного капіталу (який складається із системи менеджменту (політика, процедури, правила, внутрішні положення, бізнес-процеси), інфраструктури (база даних, документообіг, програмне забезпечення), соціальних зв'язків

(корпоративна культура, соціальна відповідальність), техніко-технологічної підсистеми (технології, інновації, дослідницька база, НДДКР));

– людський капітал складається із витрат на формування, використання та відтворення людського капіталу, гудвілу, що враховує індекс прибутку людського капіталу, та рівня професійної перспективності;

– соціально-репутаційний капітал має такі напрями нарощення капіталу, як соціальні норми і цінності, соціальна інфраструктура, соціально-економічні відносини зі стейкхолдерами та соціальні зв'язки з іншими групами зацікавлених осіб, бренд та ділова репутація підприємства;

– природний капітал (природні ресурси є частиною природного капіталу, залученою до реальної системи економічних відносин [15]). Відображення природного капіталу в умовах реалізації ідей сталого розвитку є надзвичайно актуальним, оскільки економічне зростання, матеріальне виробництво і споживання, а також інші види діяльності суспільства відбуваються в межах,

які визначаються здатністю екосистем відновлюватися, поглинати забруднення і підтримувати життєдіяльність теперішніх та майбутніх поколінь [14].

Цілком логічно, що формування звіту з управління має складатися з елементів, передбачених п. 2 та п. 3 Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління [6] та відображати інформацію про види капіталів, що формують вартість підприємства, визначені Концептуальною основою інтегрованої звітності [18].

З метою формування системи фінансових та нефінансових показників облікового забезпечення контролінгу в умовах формування інтегрованої звітності на підприємствах торгівлі варто визначитися які саме показники відносяться до фінансових та нефінансових. Фінансові показники – це показники, виражені у грошовому вимірнику. Нефінансові показники – це показники, виражені не в грошовому вимірнику, які відповідають таким вимогам, як забезпечення зв'язку зі стратегією діяльності підприємства, можливість кількісного визначення, зрозумілість, доступність, взаємопов'язаність з іншими показниками

(збалансованість), релевантність (можливість визначення необхідних корективу разі відхилення від запланованої траєкторії) [1]. Зазначений підхід також висвітлено у наукових працях науковців. Так, наприклад, С.Ф. Голов, формулюючи основні положення теорії багатоцільового бухгалтерського обліку, пропонує використовувати принцип збалансованості грошових і негрошових вимірників, який передбачає відображати предмет бухгалтерського обліку (ретроспективні та перспективні параметри господарської діяльності підприємства і його довілля, визначені органами, що регулюють бухгалтерський облік, та власником підприємства або уповноваженим ним органом (посадовими особами) з урахуванням запитів інституцій) на різних рівнях управління і в різних формах звітності за допомогою комплексу різноманітних вимірників, які дають змогу сформувати актуальну інформаційну сукупність [2].

Запропонована система фінансових та нефінансових показників облікового забезпечення контролінгу в умовах інтегрованого звітування для підприємств торгівлі наведена у табл. 2.

Таблиця 2

Система фінансових та нефінансових показників облікового забезпечення контролінгу в умовах інтегрованого звітування підприємств торгівлі

Вид капіталу	Фінансові показники	Нефінансові показники	Опис
Фінансовий	Показники руху грошових коштів, доходів, витрат, результатів діяльності тощо	Структура рахунків клієнтів за галузями економіки	
Виробничий			Опис торговельної мережі
Інтелектуальний		Кількість навчальних курсів, кількість працівників, які пройшли навчання, кількість годин навчання	Підходи до мотивації співробітників, основні інструменти оцінки персоналу, основні напрями оцінки
Людський		Розподіл за віком, динаміка зміни чисельності, розподіл за ключовими бізнес напрямками, гендерний баланс тощо	Опис програм внутрішньо соціальної політики: колективний договір, соціальна споживчий кошик, здоров'я та безпека на робочому місці, мотиваційні програми
Соціально-репутаційний	Обсяг благодійних внесків, кількість працівників добровільно взяли участь в акціях і пожертвування, вартість контрактів з постачальниками, виплата дивідендів, сплачені податки, виплати працівникам, витрати на благодійність та соціальну рекламу		Стратегічні пріоритети благодійних програм, підтримка МСП, участь у професійних організаціях, опис брендів, ланцюжок створення вартості, загальний внесок компанії у суспільство
Природний		Споживання ресурсів, витрати на екологічну безпеку, утилізація відходів	Опис екологічної політики, опис пріоритетів у галузі енергозбереження

Джерело: сформовано автором на основі [6].

Визначити зазначені у табл. 2 фінансові та нефінансові показники дозволяє налагоджена система контролінгу підприємства, яка шляхом синтезу та координації планування, обліку, аналізу та контролю забезпечує оперативне та стратегічне, орієнтоване на результат управління підприємством [11].

Визначені контролінгові показники є важливим інструментом підтримки процесу прийняття рішень на підприємстві та невід'ємним (базовим) елементом системи контролінгу. Під показником у системі контролінгу в закордонній спеціальній літературі прийнято розуміти «числа, які кількісно описують обставини в сконцентрованій формі, які можна виміряти» [17, с. 56], передають в ущільненій кількісній формі релевантні взаємозв'язки [16, с. 568], оскільки утворюється через зведення (ущільнення) інших кількісних величин. Особи, які приймають рішення, завдяки цьому здобули можливість швидко отримати загальний огляд складних структур та процесів у такий спосіб з величезної кількості даних використовувати відповідну відібрану та

сконцентровану інформацію для підтримки прийняття рішення.

Зазвичай показники використовуються не окремо (ізолювано), а в рамках однієї системи, тобто логічно сформованої сукупності, що дає можливість швидко та зручно отримувати інформацію про велику кількість складних обставин та взаємозв'язків.

Ще на початку 20 сторіччя науковці та практикуючі фахівці намагалися розробити систему контролінгових показників, які б дозволяли коректно оцінювати стан справ на підприємстві та визначати чинники, що його обумовлюють. Система контролінгових показників – це логічно побудована, несуперечлива ієрархія кількісних та якісних, фінансових та нефінансових показників, які відображають цілі підприємства (та цілі системи контролінгу), деталізують її за окремими бізнес-процесами та центрами відповідальності та використовуються для оцінки результатів діяльності (досягнень) підприємства. На сьогодні західними компаніями розроблено та впроваджено різні системи контролінгових показників, які наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Системи контролінгових показників

Назва	Основні показники
Система показників розрахунку акціонерної вартості (Shareholder Value Approach)	Shareholder Value (вартість для співвласника чи вартість підприємства) – розраховується як сума дисконтованих грошових потоків підприємства мінус залучений капітал за ринковою власністю
Система європейської фундації менеджменту якості (EFQM-System)	Існує дев'ять основних показників. Це керівництво, політика та стратегія, орієнтованість на співробітників, достатність ресурсів, оптимальність процесів, задоволення клієнтів, задоволення співробітників, результати підприємства, результати організації. Всі вони визначаються за бальною системою шляхом опитування співробітників, компанії та при залученні зовнішніх експертів. По системі максимальна кількість отриманих балів може досягати 1000. <300 балів-мінімальна якість не досягнуто (незадовільно).>300 – оцінка «задовільно», >400 – оцінка «добре», >500 – оцінка «відмінно»
Система збалансованих показників (Balance Scorecard)	Показники не визначені в цій системі і підлягають індивідуальному підбору в кожному конкретному випадку. Визначеними є основні простори (площини, виміри), в яких визначаються показники. У класичній моделі це чотири виміри, а саме фінанси, клієнти, співробітники (потенціал, зростання), процеси (внутрішня перспектива). Ці перспективи можуть змінюватись залежно від галузі та/чи підприємства
Навігатор інтелектуального капіталу (Skandia Navigator (Intellectual Capital Navigator))	Має три основні групи показників: організаційний капітал, клієнтський капітал, людський капітал. На практиці часто використовується в комбінації з системою збалансованих показників, розширену на вимір інтелектуального капіталу
Піраміда результативності (Performance Pyramid)	Ключовими показниками класичної системи на вищому рівні ієрархії (стратегія підприємства) є: частка ринку, темп зростання ринку, рентабельність. Існують також інші показники на нижчих рівнях. Автори звертають увагу на необхідність адаптації системи до конкретного підприємства та/чи галузі
Призма результативності (Performance Prism)	Ця система розрізняє п'ять вимірів показників, а саме: задоволеність стейкхолдерів, вклад стейкхолдерів, стратегії, процеси, спроможності
Оперативне вимірювання результативності на базі індексів (Indexing Operating Performance)	Будь-які показники з контролінгу та внутрішньої звітності, які задовольняють поставлену мету порівняння. Порівняння здійснюється або як різниця між показником підприємства та середнім значенням чи медіаною порівняльних підприємств, або розрахунок процентів

Джерело: сформовано автором на основі [5].

Наведені у табл. 3 системи контролінгових показників мають як переваги, так і недоліки. Розуміння недоліків та слабких місць існуючих систем є необхідною передумовою побудови системи контролінгових показників діяльності підприємств торгівлі.

Висновки. Інтегрована звітність формується з метою висвітлення співвідношення ключових ресурсів з капіталами, від яких залежить підприємство, або які є джерелами відмінної особливості підприємства, в тих випадках, коли вони є суттєвими для розуміння міцності та стійкості бізнес-моделі. Саме облікове забезпечення контролінгу на підприємствах торгівлі дозволяє формувати достовірну фінансову та нефінансову інформацію про діяльність підприємства, зокрема з метою складання звіту про управління. З цієї метою визначено систему фінансових та нефінансових показників облікового забезпечення контролінгу в умовах інтегрованого звітування для підприємств торгівлі.

4 Список використаних джерел

1. Білинська Н. Є. Нефінансові (негрошові) показники як об'єкти позабалансового обліку. Актуальні проблеми сучасної науки, 19-20 жовтня, 2010 р.: тези доповідей, с. 4-6. URL: <http://intkonf.org/bilinska-ne-nefinansovi-negroshovi-pokazniki-yak-obekti-pozabalansovogo-obliku/>
2. Голов С. Ф. Теорія багатопільового бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. № 4. С. 3-13.
3. Кількість підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства: Статистична інформація від 2018 р. Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Костюченко В. М., Богатир Н. В. Інтегрована звітність як інноваційна модель звітності корпоративних підприємств України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 8. С. 1126-1130.
5. Лігоненко Л.О., Вержбицький О.А. Контролінг у торгівлі: монографія. Київ: КНТЕУ, 2013. 268 с.
6. Максимова В. Ф. Деякі питання формування складу фінансових і нефінансових показників інтегрованої звітності. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка*. 2015. № 2(1). С. 243-249. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2015_2\(1\)_44](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2015_2(1)_44)
7. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 07.12.2018 р. № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>
8. Письмаченко Л. М. Контролінг в органах державної влади й органах місцевого самоврядування: навчальний посібник. Київ: НАДУ, 2008. 81 с.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

10. Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній: Директива Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу № 2013/34/ЄС. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_45877

11. Сухарева Л. А., Петренко С. Н. Контролінг – основа управління бізнесом. Київ: Эльга, Ника-Центр, 2002. 208 с.

12. Тарасюк М. В. Контролінг в управлінні торговельними мережами: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: КНТЕУ, 2010. 548 с.

13. Топ-200 найбільших компаній України за сумою сплачених податкових платежів за 2018 рік. URL: <https://rating.zone/top-200-najbilshykh-kompanij-ukrainy-za-2018-rik/>

14. Цілі сталого розвитку та їх адаптація для України. URL: <http://www.sd4ua.org/shho-take-stalij-rozvitok/>

15. Costanza R., Daly H. Natural Capital and Sustainable Development. *Conservation Biology*. 1992. Vol. 6. № 1. P. 36–46.

16. Reichmann T. Controlling mit Kennzahlen und Managementberichten. Grundlagen einer systemgestützten Controlling. Konzeption. 6-e. Aufl. München. 2001. 949 p.

17. Reichmann T. Controlling mit Kennzahlen. München. 1990.

18. The International Integrated Reporting Framework. URL: <http://www.theiirc.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>

4 References

1. Bilynsjka, N. Ye. (October 19-20, 2010). Nefinansovi (negroshovi) pokaznyky jak ob'jekty pozabalansovogo obliku [Non-financial (non-monetary) indicators as off-balance sheet items]. In *Aktualjni problem suchasnoji nauky*. (pp. 4-6). Retrieved from <http://intkonf.org/bilinska-ne-nefinansovi-negroshovi-pokazniki-yak-obektipozabalansovogo-obliku>
2. Gholov, S. F. (2011). Teorija baghatociljovogho bukhghaltersjkogho obliku. [Multipurpose accounting theory]. *Bukhghaltersjkyj oblik i audyt*, (4), 3-13.
3. Derzhavna sluzhby statystyky Ukrainy. (2018). Kiljkestj pidpryjemstv za vydamy ekonomichnoji dijajlnosti z rozpodilom na velyki, seredni, mali ta mikropidpryjemstva [Number of enterprises by type of economic activity with division into large, medium, small and micro enterprises]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Kostjuchenko, V. M. & Bohatyr, N. V. (2015). Integhrovana zvitnistj jak innovacijna modelj zvitnosti korporativnykh pidpryjemstv Ukrainy [Integrated reporting as an innovative reporting model of Ukrainian corporate enterprises]. *Ghlobaljni ta nacionaljni problemy ekonomiky*, (8), 1126-1130.
5. Lighonenko, L. O. & Verzhbyckyj, O. A. (2013). Kontrolingh u torghivli [Controlling in trade]. Kyiv: KNUTE.

6. Maksimova, V. F. (2015). Dejaki pytannja formuvannja skladu finansovykh I nefinansovykh pokaznykiv integhrovanoji zvitnosti [Some issues of composition of financial and non-financial indicators of integrated reporting]. *Naukovyj visnyk Mukachivskogho derzhavnogho universytetu*, (2(1)), 243-249. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2015_2\(1\)_44](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2015_2(1)_44)
7. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2018). Metodychni rekomendaciji zi skladannja zvitnu pro upravlinnja: Nakaz [Guidelines for the preparation of a management report]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>
8. Pisjmachenko, L. M. (2008). Kontrolyng v orghanakh derzhavnoji vlady j orghanakh miscevogho samovrjaduvannja [Controlling public authorities in local government]. Kyiv: NAPA.
9. Verkhovna Rada Ukrainy. (1999). Pro bukhhaltersjkyj oblik ta finansovu zvitnistj v Ukraini: Zakon Ukrainy [On accounting and financial reporting in Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
10. Dyrektyva Jevropejskogho parlamentu ta Rady Jevropejskogho Sojuzu. (2013). Pro shhorichnu finansovu zvitnistj, konsolidovanu finansovu zvitnistj ta pov'jazani z nymy zvity pevnykh typiv kompanij [About annual financial statements, consolidated financial statements and related reports for certain types of companies]. Retrieved from https://minjust.gov.ua/m/str_45877
11. Sukhareva, L. A. & Petrenko, S. N. (2002). Kontrolyng – osnova upravleniya biznesom [Controlling is the basis of business management]. Kyiv: Elga; Nika-Tsentr.
12. Tarasjuk, M. V. (2010). Kontrolyng v upravlinni torghoveljnomy merezhamy: teorija, metodologhija, praktyka [Controlling in management of trade networks: theory, methodology, practice]. Kyiv: KNUTE.
13. Top-200 najbilshykh kompanij Ukrainy za sumoju splachenykh podatkovykh platezhivza 2018 rik [Top 200 largest Ukrainian companies by amount of tax payments paid in 2018]. Retrieved from <https://rating.zone/top-200-najbilshykh-kompanij-ukrainy-za-2018-rik/>
14. Cili stalogho rozvytku ta jikh adaptacija dlja Ukrainy [Sustainable development goals and their adaptation to Ukraine]. Retrieved from <http://www.sd4ua.org/shho-take-stalij-rozvitok/>
15. Costanza, R. & Daly, H. (1992). Natural Capital and Sustainable Development. *Conservation Biology*, (6(1)), 36–46.
16. Reichmann, T. (2001). Controlling mit Kennzahlen und Managementberichten. Grundlagen einer systemgestützten Controlling. Konzeption [Controlling with key figures and management reports. Basics of system-based controlling. Conception]. Munich: Springer.
17. Reichmann, T. (1990). Controlling mit Kennzahlen [Controlling with key figures]. Munich: Vahlen.
18. The International Integrated Reporting Framework. Retrieved from <http://www.theiirc.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>